

Coperta:
Valentin Dan

Răzvan Codrescu

POVEȘTI DE OCAZIE

sau cum m-am ispitit
să devin narator

© **Răzvan Codrescu** – 2020

© **AFMC «Christiana»**

pentru prezenta ediție

Editura Christiana

Str. Theodor Sperantia 104,
bl. S26, ap. 66, sector 3, București, cod 030939;
tel.: 021/3225798; e-mail:
editurachristiana@yahoo.com;
www.editurachristiana.ro

ISBN 978-606-013-022-2

Descrierea CIP este disponibilă
la Biblioteca Națională a României.

București
2020

SUMAR

Prolog – pag. 7

Fenomenul Omega – 9

Adio fără de sfârșit – 49

Ion Te-leagă – 71

Addenda

Toți arabii se numesc Hassan... – 95

Poveste pentru blonde – 107

În loc de încheiere: Cine sînt eu? – 111

*Celor câțiva prieteni
ce au ținut morțiș
să vadă tipărită
această carte*

PROLOG

M-am lăsat înduplecat să adun în acest mic volum șase exerciții mai vechi de proză scurtă, scrise în tot atâtea registre stilistice. Unele au mai văzut lumina tiparului în diferite periodice fără largă răspîndire, sau au fost postate pe blogul meu, inedite fiind numai textul intitulat „Adio fără de sfîrșit” (care mi se pare că mă reprezintă cel mai puțin și pe care, recitindu-l azi, tind să-l consider chiar mai prost decît este) și cel așezat aici în loc de încheiere: „Cine sînt eu?” (care este și cel mai recent). Dintre textele publicate, cel mai mult par să fi plăcut puținilor cititori de pînă acum cele intitulate „Fenomenul Omega” (ilustrînd genul fantastic) și „Ion Telegă” (ilustrînd genul satiric), drept care mă ispitesc să le consider și pilonii de bază ai cărții de față (ce-i mai degrabă o glumă de vacanță decît expresia serioasă a vreunei ambiții literare). Avem atîția prozatori – și grozavi, și mai puțin grozavi – încît sigur nu mai este nevoie de unul în plus. Ca glumă, însă, demersul își are gratuitatea lui pasabilă, în sfera generoasă a ocazionalului, unde nu strică să ne mai odihnim, din cînd în cînd, de ambiții și de orgolii.

Acestea nu sînt, desigur, singurele mele încercări de proză literară, dar sînt singure-

le care m-au mulțumit cît de cît (căci o anume exigență păstrăm – nu-i așa? – chiar și atunci cînd spunem „bancuri”) și care se înțîmplă să aibă și suficientă autonomie*. Din-
tre cele cîteva proiecte de roman abandonate – și care se numără tot printre „păcatele tinereților” – năzuiesc ca măcar pe unul să ajung cîndva să-l duc pînă la capăt, dar paginile respective nu și-ar fi avut locul aici și aș fi riscat să stric cu ele convenția „ludică” a acestui ștregăresc – și sper că simpatic – demers editorial.

Dacă știți de glumă, atunci nu-mi rămîne decît să vă doresc, făcîndu-vă cu ochiul, o plăcută pierdere de timp!

R. C.

FENOMENUL OMEGA

I

Fiecare cuvînt fusese un efort asupra durerii. Ajuns la capăt, se simți sleit de puteri. „Nici măcar n-a meritat”, se gîndea. „Nici măcar n-a meritat”...

– Asta ne-ar putea da o oarecare siguranță – mai spuse. Cel puțin deocamdată...

Așa credea el și nu mai avea nimic de adăugat. Își scoase batista și își șterse fruntea îmbrobonată, apoi sorbi din pahar, dar gustul apei minerale, calde și trezite de-acum, îl îngrețoșă profund. Migrena îi revenise destul de brusc, puțin după prînz, iar pe parcursul expunerii i se accentuase cu fiecare frază, încît se aflase de mai multe ori pe punctul de a o lăsa baltă, căci gîndurile i se legau tot mai greu, iar cuvintele îi sunau chinuite, incapabile de-a mai convinge pe cineva, ba chiar înstrăinate și de el însuși. Citise de altfel pe chipurile lor, încă de la început, rezerva și plictiseala. Doar cîtiva păruseră să-l aprobe pe alocuri, dar fără prea multă convingere, oarecum temători să nu-și atragă cumva ostilitatea celorlalți, care nu erau deloc dispuși să-l cruțe.

– N-avem nevoie de astfel de paleative de moment – spuse cineva, atacîndu-l fățiș,

* Și-ar mai fi găsit locul aici o povestire intitulată „Sfîrșitul lumii”, mai veche decît toate celelalte, dar pe care am reușit s-o rătăcesc fără urmă.

Resp după un răstimp de tăcere generală. Eu unul, dacă-mi îngăduiți, aş zice că lucrurile trebuie privite mai degrabă în perspectivă. *Perspectiva* contează...

Crezuse că, o dată încheiată expunerea, va simți în sfârșit, așezându-se, o mare ușurare. Se înșelase însă. Tîmplele continuau să-i vîjîie, iar gheara nevăzută care îi prinse-se țeasta nu voia deloc să se descleșteze. Nu era vorba de aprobarea sau dezaprobarea lor. Puțin îi mai păsa de toată afacerea aceea. Prevăzuse obiecțiile ce i s-ar fi putut aduce și era pregătit să le spulbere pe rînd, cu argumente bine cumpănite, dar nu mai avu nici puterea și nici dorința de a-și apăra punctul de vedere. Și asta în ciuda faptului că rostirea cuvîntului *perspectivă* i se păruse deodată nu doar nepotrivită, ci de-a dreptul ridicolă și absurdă, fără a-și putea explica el însuși motivul. „Ce cuvînt mincinos!”, se gîndi. „Ce vorbă de prisos!”...

Se simți cuprins, încetul cu încetul, de un ciudat sentiment de milă față de toți și de toate; o milă obscură și difuză, de simplu uz interior...

Și totuși dormise destul de bine noaptea trecută, mîncase cu poftă peste zi, iar pînă după prînz avusese chiar o dispoziție excelentă... Hotărît lucru, durerile astea ivite așa, din senin, tot mai dese în ultimele săptămîni, trebuie să fi fost semnul unui rău mai adînc...

Nu numai că nu-și mai apără punctul de vedere, dar renunță și să mai urmărească și-rul discuțiilor. Chipurile din jurul mesei, cu toată agitația și rumoarea lor, i se păreau acum ireale. Dar senzația de irealitate se amesteca în mod ciudat cu aceea că toată scena respectivă se mai petrecuse cîndva – și se petrecuse întocmai: în același loc, cu aceiași oameni, ba chiar cu exact aceleași gesturi și cuvinte...

Îi veni în minte pe neașteptate, stăruindu-i o vreme, imaginea unui bîlci de demult, cu o tiribombă pictată grosolan, în culori foarte vii, învălmășite în iureșul amețitor. Apoi i se limpezi din tot acel tumult colorat chipul grotesc al vînzătorului de bragă, rînjindu-și spre el dinții rari și îngălbeniți, înfipti în gingii fără nici o rînduială... Se apleca din nou și-i întindea paharul plin, dar el țipa de mama focului că nu, nu mai vrea bragă, apucîndu-se cu amîndouă mîinile de poalele largi de stambă înflorată, în vreme ce o mîină tandră căuta să-l liniștească, mîngîindu-l pe creștetul ciufulit...

„Sînt bolnav”, se gîndi. „Ar putea fi chiar o meningită”... Va trebui să ia o hotărîre, să se ducă să-l vadă un medic, să...

Simți, ca-n vis, o mîină atingîndu-l pe umăr și se trezi încuviințînd ceva, cu o voce nesigură, înstrăinată, lui însuși antipatică. Siluete negre, prelungi, mai roiră în jurul lui pentru o vreme.

Respect pentru... Poate că săptămîna viitoare va fi un cu totul alt context – spunea cineva...

... Vînzătorul de bragă își lățise rînjetul, crezînd pesemne că astfel l-ar fi putut îndupleca... Trebuie să fi fost prin '67 sau '68, vara, sau poate primăvara tîrziu... Era un anumit soare, o anumită lumină pe care n-o mai putuse uita...

Ajuns în stradă, se clătină descumpănit, neștiind încotro s-o apuce. Simțea anume, cu un fel de intuiție amară, că nu exista – și nu avea să mai existe niciodată – nimeni și nimic care *să-l cheme*...

Era prea multă lumină, așa i se păru. Se-măna cu lumina aceea de odinioară, doar că mai impură și oarecum mai grea, obosindu-i pleoapele... „Da, da, ar putea fi o meningită”, își repetă el în gînd... Ridicîndu-și fața, înfruntă cu ochii deschiși soarele plin al amiezii. „Bolnavii de meningită nu suportă lumina; fug de ea, ca și cînd îi doare...”, spunea mamă-sa, Dumnezeu s-o odihnească (nu-și mai amintea nici cînd, nici în ce împrejurare)... Dar lui nu-i venea să fugă, asta era cert. Lumina îl tulbura, dar nu într-un mod hotărîtor: era mai degrabă un amestec de plăcere și de sfîrșeală... Oricum, nu și-ar fi dorit întunericul; abia acesta l-ar fi îngrozit cu adevărat... În fond, poate că nu era vorba decît de o stare de surmenaj, amestecată cu un fel de nemulțumire de sine și cu presentimentul ciudat că în curînd avea să se întîm-

ple ceva esențial, care-l privea direct, unul dintre acele lucruri care nu ni se întîmplă decît o singură dată în viață... De fapt, lui nu i se mai întîmplase de multă vreme nimic decisiv, nimic memorabil: ani întregi, care se scurseseră lenți, egali, cenușii, trebuiau, într-un fel, răscumpărați pînă la urmă...

Se urnise tîrziu, într-o direcție oarecare. Străzile i se părură neobișnuit de pustii pentru ora aceea. „E din pricina căldurii”, se gîndi. „Se trag cu toții la răcoare”... Poate că ar fi fost înțelept să plece și el, să evadeze, pentru cîteva zile măcar, undeva afară din oraș, la munte bunăoară. Să se odihnească și să se plimbe prin aerul tare, cu iz de rășină. Să vegeteze mut, gol de sine însuși, printre oameni necunoscuți, printre chipuri fără nume... Ar fi ales Predealul, de care-l legau multe amintiri („O, Lena, Lena, de ce nu-s în stare să te urăsc cu-adevărat?!”). Cînd ai amintiri într-un loc, nu ești – sau nu te simți – niciodată singur; te recunosc lucrurile și-ți țin de urît...

– Vă simțiți bine, domnule? – îl întrebă bătrîna, strîngîndu-i ușor brațul și căutîndu-i privirea.

El o descoperi zăpăcit, undeva în dreapta lui, și făcu efortul de a-i zîmbi.

– Mă iertați – se explică femeia –, dar mi s-a părut că vă clătinați... Sînteți atît de palid... Ar trebui poate să vă așezați puțin...

Era, într-adevăr, o bancă prin apropiere. Dar el ezită. Căută ceva ce ar fi putut să-i spună

femeii. „Vă mulțumesc, dar nu-i nimic, o simplă amețeală...”, găsi el, dar se trezi rostind cu totul altceva:

- Nu cred că e meningită - spuse. Vedeți, nu mă deranjează lumina...

Bătrîna îl privi cu tot mai multă îngrijorare. Întinse mîna spre bancă și-l îndemnă din nou, cu multă blîndețe („Seamănă leit”, își spuse el în gînd, „dar nu-mi pot aminti cu cine...”):

- Nu vreți totuși să vă așezați puțin acolo, la umbră? Nu strică nimănui.

- Știți, în felul meu m-am gîndit la asta... „Poate că ar fi bine să ieși undeva”, îmi spuneam mai devreme. Migrena asta... Dar n-aș vrea să vă plictisesc, scuzați-mă!

- Dar nu mă plictisiți deloc, domnule. Vă doare capul? E poate o insolație... Suferiți cumva cu inima?

- Cu inima?! Nu m-am gîndit... Credeți că ar putea fi inima?

Bătrîna ridică din umeri și îl petrecu, binevoitoare, spre banca din apropiere, ajutîndu-l să se așeze.

- Aveți o batistă? - întrebă ea.

O scoase din buzunarul de la piept și i-o întinse cu un gest de cumințenie copilărească. Femeia o luă, se îndepărtă puțin și o umezi la o țîșnitoare. Apoi se întoarse și i-o dădu să-și răcorească fruntea cu ea.

- Locuiți departe? N-ar fi oare bine să vă chem un taxi?

- Nu, vă mulțumesc, nu e nevoie. Deja mă simt mai bine.

Căută să zîmbească, spre a da mai multă greutate cuvintelor. Aprecia bunăvoința femeii necunoscute, dar în același timp îl agasa, într-un mod straniu: nu voia decît s-o încredințeze că era în regulă și să scape de prezența ei sîcîitoare. Și, deodată, se trezi cerîndu-i ceva ce nu mai ceruse nimănui și care nu era deloc în logica vieții lui de fiecare zi:

- V-aș fi recunoscător, desigur, dacă ați face, așa, în gînd, o rugăciune pentru mine...

Femeia a căscat ochii mari, clătînînd cu stînjeneală din cap, fără să mai adauge nici un cuvînt. O vedea îndepărtîndu-se, oarecum derutată, și se întreba, derutat la rîndul lui, ce-i venise să spună așa ceva, sau, mai degrabă, *cine* o spusese pentru el... Dar firul gîndului se rupse deodată și o filfiire dogoritoare îi trecu parcă, pe furiș, peste creștet...

Abia după ce rămase din nou singur băgă de seamă că se afla într-un loc cu totul necunoscut. Îi era cu neputință să-și amintească drumul pe care-l urmase pînă acolo. Mersese, oricum, destul de mult și își simțea deja tălpile vlăguite. Era surprins că mai putea exista în oraș un loc care să-i fie atît de străin, un loc în care, mai mult ca sigur, nu mai călcase niciodată. Era ca și cînd s-ar fi rătăcit într-o localitate necunoscută... Simți nevoia unui reper și, neizbutind să-l găseas-